

УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО

політична, економічно-суспільна й літературна часопись.

(Редакція: Руска ч. 3).

Виходить що дня рано
крім понеділка.Ціна примірника
10 сот.На провінції
12 сот.В зайнятих терито-
ріях 4 коп.

За рік	За півроку
34— К.	12— "
12— "	8— "
8— "	2—40 "

За рік	За півроку
34— К.	12— "
12— "	8— "
8— "	2—40 "

За рік	За півроку
34— К.	12— "
12— "	8— "
8— "	2—40 "

З подвигів німецької дипломатії.

Теперішня війна, що вивела на всесвітню торговельну усе відомі та невідомі, затаєні і явні сили та вартості держав, утверджує за весь час війни одну певну правду, що німецька дипломатія опинилась далеко позаду за боевою силою і справністю німецької держави.

Та нерівномірність обох згаданих сил виявляла ся майже від початку війни. Останніми часами голосною була справа переловлення німецьких депеш дотично мексикансько-японського союзу, а відтак справа Гесмана-Гріма. Тепер переживає Німеччина нову немилу дипломатичну невдачу. Діло представляє ся так:

Майже від самого початку війни телеграфічний рух між Німеччиною а другою півкулою світа перетяго, бо всі підморські кабелі знаходять ся тепер в руках коаліції. Невтральним державам попустила коаліція користати з підводних дротів.

Перед кількома днями вашингтонський уряд заграничних справ оголосив кілька телеграм, висланих через шведського посла в Аргентині, що резидує в Буенос Айрес, до шведського міністерства заграничних справ. Це були депеші писані шифром не шведським, а німецьким, а походили від німецького посла в Аргентині г-р. Люксембурга. Шведський посол прийняв їх до пересилки і вислав як урядові депеші своєї держави. В цих депешах подавав г-р. Люксембург Берлінові вказівки, коли відправляють аргентинські кораблі, куди пливають і що везуть. Додавав також, чи треба їх ошаджувати, чи топити. Ці телеграми пересилали відтак з Стокгольму до Берліна.

Ця ревенція викликала в цілм світі величезне вражіння.

В невеличм положенні знайшло ся передовсім шведське правительство, котрому замкнено

здомане неутральности. Притиснене до муру, признало ся воно до вини, оправдувало ся од нах тем, що попередно самі Зєдинєні Дєужави нарушили шведську неутральність, просячи Швецію о телеграфічне посередництво між Вашингтоном а Берліном, коли ще Америка була неутральною.

Обурене таким поведєнем аргентинське правительство вручило г-р. Люксембургові паспорт — значить, визнало його опустити край. За сим піде здаєть ся, зрване дипломатичних зносин між Аргентиною а Німеччиною.

Що до Швеції справа ще не покінчена. Коаліція буде домагати ся мабуть усунєня шведського посла в Аргентині і винних міністрів. Колиби Швеція на се не згодила ся, тоді можуть наступити репресалії, в першій мірі заборона вивозу середників поживи до Швеції і зарєквірованє шведських торговельних кораблів. Не виключене також зрване дипломатичних зносин між Зєдинєними Дєржавами а Швецією.

Марево голоду над Станіславщиною!

Від коли відіє сїдні області Галичини а під російської окупації, щораз ближше увидаєть ся тамошньому населєнню марєво голоду. Одним з таких „щасливців“ є повіт станіславський, який належить до найбільше знищєних повітів цілого краю.

Досить буде згадати, що доєхресні великі села, як Ямниця, Засєзде, Пасїчна, Угринів долішній, горішній і т. д. майже зовсім зметєні з лиця землі. Коли до того зважимо, що повіт весь божий рік був тереном страшних боїв, пересування величезних мас військ, то що то зможемо собі уявити теперішній стан цєнтучого колись Покутя,

Здаєло ся, що маючи те все на увазі, наші власти поспішать зі скорєю й обильною допомогою нещасному населєнню повіта, яке стільки витєрпєло за час трїлїтньої війни. Тимчасом галицьким „владзам“ якось не спішно дієть ся. Так пр. восєні причинки зачали там виплачувати доперва від 15. с. м., значить в два місяці по відбитю повіта. Чєм мали жити до того часу обрабовані й знищені жінки й діти борців за відчину, які кладуть свої буйні голови переважно на італійському фронті — се нікого не обходило, як не обходить нікого й те, в що одягнуть ся й де перебудуть зиму висєденці, які тисячами вертають з „гостини“ по всяких баракх на заході.

Та не досить того, що долею населєня ніхто не займаєть ся, ставить ся йому ще ко, люди під ноги, коли він хапаєть ся послїдньої дошки ратунку-самопомочи, щоб не згинаути ні за ціпову душу. Ось пр. сїдїна часть повіта є ще відносно найбільше управлєна і туди кинулась голодна братія заєсмотрювати ся в прожиттє середники. Рїч зовсім самозрозумїла — здавалоє би —

Тимчасом показалоє, що у нас се карїгідне: привіз всякого рода прожиттєвих середників зі сїдїної части повіта заборонєно, бо ту область — моряв, — прилучєно до команди армії в Коломиї, і з тої рачї населєне мусить вже тепєр терпїти голод, бо хоч би й мало грошї, так де купити що небудь зїсти, коли тут і те заборонєно! А що то буде на будучє?!

Нам незрозумїле в тїй цілї „господарці“ лишє одєо, а саме: чому населєню з одного кута повіта не вільно купувати нічого в другім куті, коли десятками вагонів вивозить ся прожиттєві продукти аж... до Відєя. Адже недавно тому подали ми були допис, що вілєньська централа „Оуп“ вивєзла аж два вагони саних яєць зі Станіславщини. Всякі гєни, а

З літератури про Т. Шевченка.

Рік 1914 — столїтня річниця уродин гєнія українського слова Тараса Шевченка — мав принєсти цілий ряд манїфєстацій та видавництв, присвячених найбільшому постови України.

Та усе не виконано, тільки частинно, бо велика світова заверюха, що вибухла саме в середині 1914-го року, перервала насильно всяку працю в сьому напрямі. — Між иньшими пригодовило також „Наукове Товариство імени Шевченка“ у Львові серію наукових розвідок про житє й діяльність свого великого патрона. — Частина сих розвідок виїшла саме тепєр (у сєрпні 1917-го року) як СХІХ—СХХ. том „Записок Наукового Товариства імени Шевченка“. — Думаємо, що також для ширшої громади буде цікаво довідатись, як українська (і не тільки українська) наука вшанувала пам'ять того, що своїм житєм і творами повлав такі неопінені засади для розвою українського народу й для виборєня йому поважного місця у сїмї культурних націй.

Току подаємо короткий реферат із праць, поміщєних у згаданому подвійному томі „Записок“.

Усїх статей маємо там 9 — иньші приготовляють ще до друку. Їх можна подїлити на три групи: 1. Бієграфічні статї — числом 3, а саме: 1. Житє і твори Т. Шевченка — Іван Степанюк (Київ, стор. 1—58); 2. Документи про Т. Шевченка з Архіву С. Петербурської Академії Художєств — Костя Ширецького (С. Петербург), стор. 59—76; 3. Споми́ни про Т. Шевченка з 1859 року — Ми

хайла Яшовського (Камінка Струмїлово) стор. 77—80; — 4. Статї про Шевченкову творчість — числом 4, а саме: 1. Шевченкова поема „Іван Гус“ (Перша частина) — Іван Брига (Львів), стор. 81—94; 2. Т. Шевченко і Ж. Красїнький — Ярослав Горди́нський (Львів), стор. 169—216; 3. Основа Шевченкових звязків з Польськими — Василь Шурата (Львів), стор. 217—347; 4. Шевченкова „Марія“ — Іван Фра́нка (Львів), стор. 349—356; — Статї про значєня Т. Шевченка для потомности — числом 2, а саме: 1. Культ Т. Шевченка на Буковині — Дєніс Лука́нович (Львів), стор. 81—94; 2. Тарас Шевченко по болгарськи — С. Чілі́нґірова (Софія) стор. 357—365. Переглянемо коротко зміст сих статей.

Нова проба житєписи Т. Шевченка, зладжена І. Степанюком, обїймає поки що житє поєта від дитячого віку аж до часу його вивєдєня з кріпацтва. — Сунроти дотєперішніх двох найбільших бієграфій Шевченка, що виїшли з під пера Чалого й О. Кониського, намагаєть ся Степанюк поставитись критично й провїрити вістки подавані ними, або в доповнити чи справити їх на основі нових матеріалів чи докладнішого перестудіювання жєрєл, на яких опирали ся оба згадані бієграфи. — При сьому підчеркує Степанюк передовсім ті моменти, що мають вагу для пізнєня творчєсти Тараса Шевченка.

Документи, оголошені К. Широцьким, обїймають 32 числа. — Вони відносять ся до лїт: 1739, 1840, 1841, 1845, 1857, 1858, 1859, 1860 і 1861. — Всї вони зберігають ся в архіві Петербурської Академії Художєств. — Частина їх по-

ходить із молодєчого віку Тараса Шевченка, коли він вчав ся малярства, мавши надїю працювати так на удєржанє житя; иньша частина показує нам Шевченка в часі другого його пробування в Академії. — Крім того маємо тут переписку в справі виїзду Шевченка на Україну в 1859-тїм році, папєрї, що дотєркують останків Шевченкового добра після його смерті й иньші. — Цікаво прочитати сї документи: з них видко, як щиро опікувала ся Петербурська Академія Художєств Шевченком, як вона помагала йому не в одному, як була посередницею між ним і властями.

Для приміру, як інтерєсат сї документи — звернемо увагу хочби на спис і оцінованє майна, що його залишив Шевченко після смерті. Знайдємо у нього ось що: золотий годинник зі золотим ланцюжком, сїнний годинник, нитки коралів, табакєрау, дрібні золоті й срібні річі, шагалуки, мідяні гравюри, ріжні частини одягу мужєського й жіночого, диван, два столи, зеркало, вантєфлі й иньші дрібнички.

Усе те представляло вартість злиз 150 рублїв. Справом того наслідєства заяв ся Михайло Лазарєвський.

Споми́ни Яшовського розказує про побут Тараса Шевченка в 1859-тїм році в містєчку Голосковї над Бугом у балтєському повіті, подільської губерні. — Яшовський був тоді ще дитиною й Шевченко водив його зі собою на проїзд, а навїть купив йому на базарі свою поєму „Катєрику“. Се зовсім незнаний епїзод з житя Шевченка.

Розвідка Івана Брига про Шевченкову поєму „Іван Гус“ обчислена на ширші розміри. Маємо поки що її першу частину. Автор обго-

тисячами вештають ся по повіті й висисають з людей послідку їх кривавицю на те, щоб на ній робити „золоті інтереси“.

Така господарка найбільше дасть ся в знаки столиці повіта. Станиславів чи лить поки що до 25 000 мешканців, та число се з кожним днем більшає, бо вертає багато урядників, виселенців і т. д. На таку масу населення требаб щонайменше 3 вагони муки тижнево, тимчасом дотепер всего на всего доведено до міста 3 1/2 вагона. Теж саме дієть ся з бараболою, сіллю, городовиною і т. д. і т. д. Районові склади вправді поєтвирано, але — як гірко сміють ся люди — хіба лиш на те, щоб їх провітрити, бо продавати в них, супроти такого стану річчй, нема що.

Міська управа, староство не в силі тут нічого вдіяти, бо залежні тепер від всякого рода централі і команд та не мають свободної руки.

Супроти того навіть шпиталі й всякі добродійні заведення в Станиславові опинили ся в безвихіднім положенні, бо позбавлені буквально всяких середників до життя.

Тут позволять наші міродатні чинники, що звернено ся до них зі скромним питанням, що думають вони з нами зробити? Чи зволють вони подумати і про те, що ми, підчинені їх властї горожан, також маємо право до життя,

Кліщ.

Проти баламучення опінії.

Парляментарна комісія У. П. Р. оголошує слїдувачий комунікат: З огляду на обставину, що з браку безсторонних інформацій заснував з початком війни Загальна Українська Рада а осідком у Львові, відтак у Відні, згадує ся в деяких часописах ще до нині як репрезентативну організацію, через що на зовні можна викликати хибне вражінє, начеб до заступованя національних інтересів укр. народу крім легального заступництва того народу в австрійським парламента була покликана якась істнующа побіч него Загальна Українська Рада — з огляду на се стверджуєть ся в цілі забезпеченя односторонности української національної політики і для оминеня всяких непорозумінь, що згадана Загальна Українська Рада по віснїм цісарським манифесті з 8. листопада 1916 перестала істнувати.

Думаємо, що заява парляментарної комісії Української Парляментарної Репрезентації покладе вже раз край плянові і послїдовній роб-

ті, якої метою є вводити заколот і роздвоєнє в українську політику і баламутити опінію.

Про те, що Загальна Українська Рада перестала вже давно істнувати — писали ми не раз, воно було стверджено вже давно і в ухвалі Української Парляментарної Репрезентації, та ухвала ся із цензурних зглядів не появилася в днєвниках.

З того, як знаємо, умів дехто користати.

З голосів про бельгійське питанє.

Дня 20. с. м. переслали осередні держави відповіді на мирову ноту папи, нині має вона бути оголошена. Очевидно до ноти тої приваляють велику вагу тому, що як думають — вона може стати містком до порозуміння в справі переговорів. І в звязі з сею нотою появилася з одної і другої воюючої сторони земітні голоси про саму ноту, про становище Німеччини до Бельгії та про становище Англії до німецької відповіди.

Ось що кажуть іспіровані „Münchener Neueste Nachrichten“ в справі становища Німеччини до будучности Бельгії: „Се питанє не є очевидно відокремлене, треба його розглядати і розв'язати зі всім питанням війни і мира. Для цілости сих питань признає німецьке правительство які народне заступництво яко напрям ну ліній, що не здобутки, але порозумінє і згода є для нас цілю, очевидно з застереженням, що також наші противники безоглядно зрезиґнують зі здобутків і шукати муть порозуміння і згоди.“

Що передовсім відноситься до бельгійського питання, то ми є готові під згаданим застереженням привернути знов незалежність Бельгії, під забезпеченням права ріжних націй заселючих Бельгію і під запорукою дійсної неутралности Бельгії — про що ще буде говоритись. Аж до розв'язаня всіх мирових питань служить нам Бельгія як кожда инша обсаджена область очевидно яко застав. Треба сподіватись, що державний канцлер говорить ме про се питанє 27. вересня в парламента“.

Рівночасно з сею вісткою доносять з Берліна, що в четвер буде говорити німецький канцлер та дасть вясненя в справі відповіди на папську ноту і в справі бельгійського питання. Та рівночасно роздумуєть над скликанєм таьного засіданя німецького парламенту. Ходить о се, що саме по англійським запиті, виступили остро проти правительств всенімці і консерватисти, опираючись на поголосці, що правительство відповіло Англії „в прихильнім тоні“. Орган сих анексїоністів „Deutsche Tageszeitung“ крикне остро статю під заг.: „Чи зрезиґновано?“ в якій закидає правительству слабість та в слїд за тим дає пізнати, що канцлер та державний секретар повинніб уступити.

Замітка, що пише в тій справі „Vorwärts“: „Більшість парламенту і з нею всі прихильники політики скорого мира через порозумінє є в тяжкїм положенні. Хоча справа є добре дока-

зана, то вони все таки чують ся здержані в публичнім виложенні доказів. Те, що вони приваляють можуть навести в матеріалі і льогічних доказах, щоби показати всенімцїк силїні вискази яко пусті фрази і незбито певні предсказуваня яко мріянї ілюзії, — се не може бути висказане перед загальною, а болей не можна сего подати з потрібном яснїстю“.

Мабуть в наслідок того становища консерватистів і всенімців появилася статі в деяких німецьких часописах, що Німеччина не предложила в папській ноті жадних конкретних умовин, лише зазначила свою давню готовість до мира.

Цікаве, що каже про ноту англійська преса. Ціла преса займає ся тим, що німецьке правительство буцім-то заміряє зрезиґнувати з пакования в Бельгії. Більшість часописів обговорює сю вістку яко пробний баллон, щоби переконатись, як такі вискази будуть прийняті в коалїції і у неутралних. „Pall Mall Gazette“ не вірить, що Німеччина дійсно так думає зробити, але бачить в тїм пробу в злучі з папським посередництвом показати ся прихильником мира і всю вину дальшої війни скинути на противника.

Лїберальний „Star“ пише, що німецькі заяви є вправді важним кроком в напрямі до мира, але ніяк не вистартають до забезпечки вислїду мирових переговорів, як довго не можна видіти уступки що до Альзасії Лотарингії, Триденгу і Сербії. Мамо того є воно в злучі з виміною нот на папське посередництво важне, так само обставина, що відповіди коалїції, яка — як звісно — є задержана аж до оголошеня відповіди осередних держав, може вже відбити ся на відповіді осередних держав. Се може підготувати мир.

Може зміна успособленя Німеччини відносно Бельгії доказує її волю до мира.

Некрасов губернатором Фінляндії.

ПЕТРОГРАД. (Таб). Генерал губернатор Фінляндії з причини лихого стану здоровля уступив. Бувший віцєпрезидент міністерської ради Некрасов іменований ген. губернатором Фінляндії.

Ув'язненє прихильників давного правительств в Фінляндії.

ПЕТРОГРАД. (П. Т. А.) На пракаї робітн. жовн ради в Гельсінґфорсі ув'язнено много прихильників давного правительств, видаєних тимчасовим правлінням. Ув'язненє слїдувало в хвилі, коли вони хотіли удати ся до Швеції. Забрано їх до тюрми.

Війна.

Огляд воєнного положення.

Нова битва у Фляндрії.

БЕРЛІН. Бюро Вольфа доносить:

На фронті у Фляндрії, де від Langemark аж до Hollebecke наступають Англіїці, ще ведеть ся битва.

В найбільш наперед висуненій частині нашої оборонної стрєфи йде завзята боротьба зі зміним щастєм.

З італійського поля бою.

На кількох місцях фронту над Очею udało ся Італійцям зближитись до наших перешкод — одначе крісовим і ґранатним вогнем їх прогнало. — На високорізнї Баїзіцї і на горі Монте Габрієле бої піхоти в дальшому ході. — Кілька ворожих наступів відперго гарматним і крісовим вогнем. — Між Монте Санто і Монте Сабатїно вибухи спричинили великі пожежі. — В області Vrsic в Каринтії проба нічного неприягельського наступу не повелася.

Більшої сили з кожним днем набирають бої на відтинку пільного маршалка б рона Конрада — де на Col Brison висаджували Італійці міни і розпочали барабанний огонь. Успішна наша оборона не дозволила їм одначе рушати до наступу.

Зі східного фронту.

На Буковині пробував онодї неприятель наступіти в обласї на півднє від Радієцїв —

ворже публікації й редакції поеми; час її написаня, „Посланіє славному П. І. Шафарикові“, відносини Осипа Бодяньського до Шевченка і славянофільство Шевченка. Хоч П. І. Шафарик був без сумніву відомий Т. Шевченкови з іменя вже хочби з його творів в області славянознавства, приписує І. Брик докладнійше обзнайомленє Шевченка з Шафариком приятельованю нашого поета з Осипом Бодяньським, що мав також визначний вплив на славянофільські погляди Шевченка і піддав йому гадку присвятити „Ізана Гуса“ Шафарикові. Основні думки „Посланія Шафарикові“ ділять автор на три часті: 1) упадок славянських народів і їх відродженє; 2) заслуга й характеристика Шафарика; 3) славянська ідея. Розумієть ся, з огляду на се, що підклад для поеми взято з чеської історії; підкрєнено в ній особливо сильно боротьбу Славян із Німцями. Славяни є тепер поневолені й розєднані, без почутя племенного спорідненя. Що-йно Шафарик вказав їм на се спорідненє і злучив славянські ріки в одно море. І саме в стійї злучі, у взаїмному збратаню Славян добаєть Т. Шевченко славянську ідею. З того жерела й випливає Шевченчове славянофільство. Автор подає тепер у звязку з тим погляд на славянофільство у Коляра, Поляків, Москалів, Українцїв і виказує відносини Шевченка до сиз ріжних напрямів славянської ідеї.

Ширше застановляєть ся він над українським славянофільством, котре мало не одну спільну точку з московським і польським славянофільством і передовсім під впливом Поляків (патріотично-революційної польської літера-

тури прийняло в кінці форми, признає Кирило-Методієвським Брацєм. В основу тах форми лягла політична федерація славянських народів під прапором: правди, волі й тихої любови.

В статі про відносини між творчістю Т. Шевченка і писанням польського поета (сучасника Шевченка) Жигмонта Красінського виказано, оскільки Шевченко знав твори Красінського, як переняв ся ними й як вийшли з того спільности в гадках обох поетів. Очевидно не поминено основних ріжниць між ними, із поезіями Красінського познайомив ся Шевченко уперве з 1843 р. й вони вразили його відразу глибоко своєю ідейністю та полишили свій слїд на його творчості. Твори Красінського: „Nieboska Komedyja“, „Irydion“, „Trzy myśli“, „Rokusa“, „Przedświt“, „Psalmu“ мають багато спільних думок із поемами Шевченка: „Сон“, „Посланіє“, „Великий дїх“, „Нюфїти“, „Кавказ“, „За байраком байрак“. Тї спільности можна пояснити частинно читанєм творів Красінського Шевченком (і сам Шевченко признаєть ся до такого впливу). Але такі спільні обом поетам гадки (часом, здавалось би, взяті дослівно) дадуть ся пояснити також спільними обставинами життя обох поетів, а передовсім спільною їх лєктурою (пр. оба поети розчитували ся в св. Писмї, в польській революційно-патріотичній літературі) — отже й попадали без взаїмного впливу на ті самі гадки,

(Далі будє.)

однаке його відперто. Там уведено в жите на ново систему Брусілова, уставляючи за плечима наступаючих військ скоростріли, щоб повздержати їх від есентуального відвороту.

На пречому фронті панує лиш огонь артилерії.

Коаліція домагається від Німеччини мирових умов.

СТОКГОЛЬМ. (Ткб.) „Datly News“ домагається, щоб Німеччина негайно подала до відомої своєї мирові умови, бо в противному разі коаліція за кожний місяць проводила покарає Німеччину двомісячним виключенням її зі світового торгу.

Міжнародна мирова конференція.

ВІДЕНЬ. — Як доносять з Будапешту, міжнародна конференція збереться в Берні дня 15 го жовтня. — Репрезентовані будуть на ній всі культурні держави.

Ініціатором конференції є Гольядець Дрешельбуї, котрий від двох літ робив до неї приготування.

Возьмуть в ній участь представники осередних держав і коаліції. — Конференція потриває три тижні. — Через цілий час нарад учасники її будуть гостями міста Берна. — Американець Форт споміг конференцію датком півмільона рублів.

Програма конференції обіймає справу розоруження, мир без анексії та справу утворення міжнародного роземного суду.

Скинення префектів в Італії.

ЛЮГАНО, 19-го вересня (Ткб.). Італійська рада міністрів перенесла багато префектів і підпрефектів, зглядаю зовсім усунула їх з уряду тому, що вони показали ся нездібними до опановання положення в своїх провінціях.

Між ними були не лише префекти і підпрефекти мійських областей і провінцій, що є під військовою управою, а саме: Генуї, Александрії і Турину, але також Фльоренції, Верони, Павії і Садірії.

Також в Медіолані мали відбутись пристрашні публичні реакції проти маніфестацій за війною.

Заборона „Аванті“ на фронті.

БЕРЛІН, 18-го вересня. — Після зізнань італійських полонених 35 тої італійської дивізії, заборонено поширювати „Аванті“ між всіма італійськими військами на сальонцтнім і альбайським фронті тому, що — після думки полонених — ся часопись каже правду і не є за війною.

Жертви туринської революції.

БЕРНО, 18-го вересня (Ткб.). — „Luzerner Vaterland“ доносить з Медіолану:

Деякі приватні посмертні оголошення про упавших офіцерів дають ясно до пізнання, що вони стали жертвою здущування так зв. „туринської хлібової революції“. — При здущуванні неслупкоїв були медіоланські курії.

З недолі виселенців.

До безконечного суму та горя, що несе війна, долучується ще одно: йде страшна зима; а тут ні топлыва, ні обуви, ні одяжі для бідних людей. Весь прихід, весь заробок забирає нужденний харч на обуви і одіж не стає.

Люди доношують — додирають останнє, а безмилосердні лихварі деруть скажені ціни: порядна обува коштує нині до 150 К., одяг 300 К. і вище.

Бідолухи вишукують усяке драгте, та самі шпийють собі капці-ходаки зі шмат і в тім ходять поки-ж, але що буде як настануть дощі, як потиснуть морози?

Хоть з бідом, а все таки люди дають собі саяк-так раду, але що мають діяти сі найбільшійші з бідних, яких прогнали знід рідної стріхи, які нічо, або мало що могли зі собою забрати; весь женичило ся на них, а супроти зими стоять голодні, босі та обдірані півголі? Що мають робити виселенці?

Скрізь підносять ся голоси, які можуть перейти в крик розпуки: дайте нам одіж та обуви!

Мавіть шкільні діти не дістають нічого вже цілий рік, а то й більше.

Правда, декуди прим. у Празі, Виноградах (гейтманство себго староство) та в повіті Крайові (Крайову) вже тільки разів за сей рік роздавала одіж, біле, обув, сінники та вкривала, Інок“.

в Празі навіть корита до прання; але де инде прим. в Мокропсах пов. Сміхів, Ябкініце п. Львовіч, Шпачковна п. Страконіце, Сухенталь а. д. Люжн. не діставали обуви та одяжі.

У згаданих Мокропсах сплять люди на голий землі — у холодні вже ночі — без жмені соломи, із вкривал, коців остало нужденне лахміте!

Тож панове комісарі, дайте як найскорше виселенцям обув, одіж сінники та вкривала!

В одному старостві (гейтманстві) на мою інтервенцію, щоби людям від Зборова, які давніше вже зголосились їхати в Городек — скорше виправити, обіцяли до тижня вислати і що правда відтранспортували, але не дали ні одяжі, ні чобіт.

Прискоріть і улекшіть поворот в рідний край, але не висилайте людей пізнагих і босих!

Декуди затягають „старости“-війти з виплатою грошей, де инде не дають навіть ся малу скількість муки, що картки виказують.

Приміщення буває зовсім невідповідне: в горішніх Мокропсах комната ширини коло 3 метрів містить 11 людей, в тім надужий на туберкули в найвишній стеледі, що не двигавсь з постелі.

В Княжевес (Knezeves) у Раковнік поміщено 4 особи наших з 3 ма Італійцями, які після слів наших земляків „дуже в нечистоті живють, так, що прямо годі в хаті висидіти“.

За щирю поміч і опіку люди наші уміють бути вдячними; з видним зворушенням оповідають виселенці про щирість, доблість та заповідність для їхньої справи у д. Крейчія, голови комітету для виселенців і землі. ревідента в повітовому місті Крайовіпах.

Як дивно відбиває такий панок „староста“-війт в Мокропсах, що не подбає о вязку соломи для виселенців.

Взуйте та одягніть людей.

В. Витвицький.

НОВИНКИ

— Вибір голови УДР. В понеділок відбудеться засідання УДР. на яким доконається вибір голови УДР. на місце уступившого п. Ю. Романчука.

— Заходи коло українізації київського мійського театру. Режисер київського мійського театру Вагров вєслав заяву до мійської управи, в якій говорить, що виконуючий театральний комітет при Укр. Ц. Раді запропонував йому відступити мійський театр на остали два роки його аренди — при умові, що підприємство буде вєстись на тих самих умовах, що до тепер. Вагров просить прихилитись до пропозиції Комітету. Також Генеральний Секретаріат (відділ просвіти) вислав се писмо до мійської управи, щоби вона передала театр на арену У. Ц. Раді. Заяви сі будуть предложені мійській думі на найближшій засіданню.

— Уласкавлене царської пари. До Жєневи доносять з Петрограду, що тимчасове правительство постановило уласкавити царську пару й випустити її на волю. Се стане ся одначе дисперва тоді, скоро конституанта узвалить рєпубликанську форму держави.

— Ще раз до підльвівських священиків та інтелігентів. Як звісно „Союз Українок“ заложив у Львові свою чайню і молочарню. Понучене се було з великими трудностями, які як скрізь робить ся при закладанню якоїнебудь української інституції чи підприємства. Довго не міг Союз дістати концесії та вистарати відповідну скількість карток. Довго чекав мажнотий локаль. Аж по довгих трудах його отворено і до нього пошпили всі, що до тепер мусіли тинятись по жидівських та польських молочарнях, де жєрєз на українське жаданє діставали арганцку відповідь по польськи. Ожодять ся в молочарні багато виселенців, що приневолоні сидіти у Львові, багато наших священиків, багато „холостяків“, що заходять сюди на розмову та добре підсметанє. Але часом приходять та ставть під замкненими дверми. „Не було набілу“ — поясняють на другий день, бо лише одна селянка, Марушча Мороз з Стронятина, продає свій набіл у молочарні „Союза Українок“. А отирав Союз молочарню в надії, що суспільність як слід підпре одиноку Українську молочарню у Львові, що підльвівські священики та інтелігенти або самі доставлять набілу або поагітують між селянством, щоби молюко доставляли до молочарні Союза. Нема хіба в тім шілкої втрати, бо молочарня купує по таких самих цінах як всюди. Сподіємось, що наші закляки не будуть „гласом вопіючого на пустині“ та що в короткім часі багато селян зголосить ся, що свій набіл буде збувати лиш у молочарні „Союза Українок“.

— Програмова заява словінського духовенства. Словінські дневники принесли програму заяву словінського духовенства, заосмотрєку підписами єпископа Дра Єгліца і двох членів капітули, а крім того Дра Шустершца (слов. люд сторон.) і Дра Тавчара (слов. поступ. сторон.). В сій заяві стверджують підписані, що словінське духовенство і підписані споронництва вповні приймають декларацію полудневих Славян з д. 30. мая с р., яка домагається утворення самостійної полуднево-славянської держави в межах монархії Декларация з д. 30. мая прийняла отже всі політичєлі групи зєднані в полуд. славянським клубі, з виїмком слов. соціальної демократії.

— Німецькі нісенітницї про козаків. Співробітник „Neue Freie Presse“, п. Фабус, помістив в числі 19,066 статей про козаків, в якій говорить про козацького атамана Калєдіна та про його роль в теперішній внутрішній борбі в Росії. Інтересне, що німецький публіцист найбільшого віденського дневника не має понятя про тему, про яку пише; він уважає теперішніх тозаків за одно з козаками українськими, а Калєдіна ставить на рівні з... Богданом Хмельницьким і Мазепою.

Де тут голосна німецька вченість?

— Родзянко — ворогом українства. У протєвагу українізаторським тенденціям закладає ся у Київі „Малоросійський союз ім. Гоголя“. Почин дав Шульгін. У числі богатох записаних є імя предсідателя Думи М. Родзянко.

— Представники У. Ц. Р. в рос. міністерстві війни. І. Петрограду одержано в Київі телеграму з головного штабу, в якій Укр. Ген. Військовому Комітетови предложєно прислати трох представників для установлення звязку між міністерством війни і Радою догачно ріжних питань і розпорядків.

— Засіданє палати панів. Як доносять з Відня, перше позачакіанє засіданє палати панів відбудеть ся дня 26. с. м.

— Конгрєс сіоністів. На день 1. падолиста визначєно в Варшаві отворєнє конгрєсу сіоністів, котрий потрєває 8 днів. Возьмє в ній участь околє 400 делегатів з „польських“ міст і містечок. На дневнім порядку, що обіймає 12 точок є між иншим: звіт з річної діяльності сіоністичної організації в Польщі, програма політична, народна, культура і просвітна; звіт з палєстинського руху, з жидівського народного фонду, справи організації, прєсові, рєволюції, бюджет і вибори.

— До глави: „У нас лєгіони, у нас міліони“. Наші читачі імовірно пригадують собі нашу новинку під отсим нагєловком з липня с. р. Виснеси ми там на світло дня „зєдєлка“ панни Рєвєлі Антовіцер (прєзваної вже тепєр Апровізацєр) з хлібозими й цукровими картками в ту-тєшньому прєзависемому уряді.

Тепєр доносять нам, що слідство в тій справі вже скінченє і п-нна Апровізацєр жєдє на голову розправу. Вносєдє вона прєсєбу о випущєнє її враз з родичами на свободу, одначе як радєдє палатє, так висшій краєвий Суд в Оломуці відмовили сєму. Слідчі акта віддано вже прєкураторії.

Поживєм — побачим, які то щє несподєванки вийдуть на яву.

— Як живе Керєнський? Керєнський замєшкує колишню царську зимову палату. 75 кадєтів творають його прибічну сторожу і стоять перед дєрми його кімнат, до яких вступ зборєжений остроєм контролєю. З його трєх особєстих прибічників один є офіцєром фльоти, дру-гій армії, третій рядовикєм, якого вєдавєно піднєсєно до стєпєня офіцєра.

— З командє запасних новобранців УСС. дістємо отсє пояснєнє: Для усунєня непослєдовної та хиткої номєнклєтури прєсєдє підписана командє о лєскаєвє поміщенє пояснєнє, що на основі рішєнє всєго офіцєрського збору і на основі лєгіонєвого приказу ч. 258 з 29. грудня 1916 р. прислугує титул отамана офіцєрам VIII. рангів (майорам), титул сотника офіцєрам IX. рангів (капітанам) а титул поручника офіцєрам X. рангів (Oberleutnant).

ПОМЕРЛИ.

Іван Парахоняк, підурядник п. к. державних зєліниць, діяльний члєн многих українських товариств в 55 році житя, як жєртва зєліничєї пригоди. Похорон відбудє ся у Львові дня 22. верєсєня с. р. о 4 год. по пол. з черновєцького двірця при ул. Городецькій на личаківськє кладовищє. В. й. х.

ОПОВІСТКИ.

Субота, дня 22 вересня 1917.

Нині: 22. вересня гр.-кат. Йосаима і Ан., римо кат. Томи з Від.

Завтра: 23. вересня гр.-кат. Мінодори муч., римо кат. Теоді.

○ В суботу дня 22. вересня. На дохід прироста У. С. С. при співучасті військової оркестри „Катерина“. Нар. опера в 3 діях Архаса.

○ З Перемішля: Філії Жіночої Громади в Перемішлі, яка на підставі зміни статута і назви Головного Виділу у Львові перетворилася на „Філію Союзу Українок“, повідомляє, що Загальні Збори відбудуть 27. вересня 1917 о год. 5 поп. в кімнаті української Бесіди (Нар. Дім) й просить о численну участь всіх свідомих великого часу й своїх народних обов'язків Пань-Українок з Перемішля й околиці.

Філія Союзу Українок повідомляє, що доси займалася веденням курсу для неграмотних служниць, й курсу для неграмотних жовнірів-інвалідів, відвідувано українських жовнірів по переміських шпиталях, роздаючи їм книжки, часописи й папіроски, збирає жертви на фонд інвалідів У. С. С. й на ту ціль має К 749 зложених на книжочці шадн. ч. 12558 в Укр. шадниці в Перемішлі, віддано свої услуги при покріпленні стай на двірці залізничнім, й піклувано ся по можливості українськими дітьми шкіл народних і виділових.

Хочаби круг свого ділання поширити, та розділити поміж секції, Союз Українок надіє ся, що знайде більше заінтересованих в своїх кругах і еня до праці, щоби своєю інтензивною роботою причинити ся до здобуття належних прав нашому народови.

За Виділ: Кульчицька Олена голова, Левкевич Ольга секретарка.

○ Реактивоване ц. к. української Гімназії в Станиславові в шкільнім році 1917/18. — З причини коєчних адаптацій і належного відчищення шкільного будинку шкільний рік і правильна наука в ц. к. українській Гімназії в Станиславові значне ся щойно в жовтні. Буде також отворена підготовляюча класа для тих учеників, що покінчили III. класу народних шкіл. — Точний реченець отворення шкільного року подасть ся пізнійше. — Поки що визнає ся тих учеників, котрі мають намір вписати ся до станиславської Гімназії, щоби для заповнення собі місця в Гімназії, вже тепер безпородочно зголошували ся письменно (кореспонденційними картками) з поданем, до котрої класи зголошують ся і де і коли покінчили попередню низшу класу. — Зголошення можна надіслати або прямо до Дирекції ц. к. Гімназії з українською виладовою мовою в Станиславові або на руки Директора др. М. Сабата у Відні, VIII. Piaristengasse 54/14.

Ті ученики, що з кінцем шкільного року 1915/16 були призначені до неправляючого іспиту з одного предмету або доповняючого з кількох предметів, о свідки тих іспитів не зложили деінде протягом шкільного року 1916/17, можуть до них зголошувати ся вже тепер в Дирекції української Гімназії в Станиславові. — Приватні іспити зглядно вступні до вищої класи відбудуть ся безпосередньо перед отворенням нового шк. року.

Жадайте всюди

„Українського Слова“!

З ГОЛОВНОЇ АВСТРИЙСЬКОЇ КВАТИРИ.

З дня 21. вересня.

Італійський фронт:

Італійський наступ на наше становище на низній відбиди наша хоробра залога в борбі з близька при знаменитім співдальнім артилері; крім значних кровавих страт утратив ту ворог 4 офіцерів і понад 100 людей яко полонених.

Вирочім на всіх фронтах війни замітних подій.

Шеф Генерального Штабу.

Режисмації війни від почтової оплати. Рукописи приймає ся лиш оплачені, а звертає ся тільки важливі застережені. — „Українське Слово“ продаєть всі бюра по цінім краю.

Адреса редакції, адміністрації й експедиції: Львів, ул. Руска ч. 3.

Ціна оголошень:

За оголошення числимо за одиошпальтонт стрічку або її місце 40 сот. Надіслане 60 сот., за стрічку а в оповістках 80 сот., а редакційній часті 1 К. відомлення про вінчання, заручини і т. д. 1-50 К. за стрічку найменше 4 К. Дрібні оголошення за слово 10 сот., найменше 60 сот. Слова товстими або розстріленим друком числимо подвійно. Сталі оголошення за окремою умовою. — За зміну адреси платять ся 50 сот.

Надіслане.

За щоденну редакція не відповідає.

Центстатичне записане

Д-ра Олександра Барвінського

при муз. Секстуській ч. 17.

Вийшоване зубів без болю і пльомбоване.

Штучні зуби в кавчуку, золоті і платинові.

Полісаті з промішні залогоджуєть ся в найкоротшім часі.

Подяка.

Неумолима смерть, забрала нам найліпшого мужа і батька, бл. п. Софрона Недільського. Не довело ся Покійному в хвили освободження Покути, дожити радості повороту в Коломию, між нас найблизших, між улюблених Ним Збір учителів укр. гімназії, учеників і громадян, і коли доля не судила нам найблизшим бути при останніх хвилях життя бл. п. Софрона, почувало ся до обов'язку зложити подяку в першій мірі тим, які своєю присутністю і поміччю старали ся Покійному в його тяжкій хоробі нас заступити. Високоповажані Панове Інспектори Радники Двора Др. Фр. Майзрович і Ант. Стефанович, Інспектор Др. Ів. Конач, відтак директор укр. гімназії А. Алишківич прийміть нашу найглибшу подяку за несену Вами Покійному першу поміч і неоплачені прислуги. Так само ми щиро зобов'язані до вдячності Радникови Двора Оксенькому, а передовсім Президентови Ради шкільної краєвої Дрови Ф. Целеви за прихильність, участь в похоронах і слова спочування нам на місці висказані. Неменчу подяку складаємо також ВП. Панови Дир. Алишківичеви за зняття ся уладженням похорону, а ВПреп. О. Пралатови Редкевичеві і О. Калонікові Рихлікові за похоронну відправу і відпровадження тілних останків на місце вічного спокою, а ВПов. Радникови Др. Копачеві за надгрібну бесіду. Дякуємо ВП. П. Надрадникові Гузареві, Проф. Данишеви та всім Приятелям і Знакомим за участь в похоронах. Дякуємо Вар. О. О. Парохам Лозинському і Даниловичеві і ОО. Поповичеві і Жибчинові за відправлене дня 18. вересня 1917 р. в парохіальній церкві в Коломиї Поминального Богослуження і паказили за душу Покійного, а Учительському Зборови укр. гімназії, делегатом Ради міста Коломиї і Всім Приятелям і Знакомим за заяви пошани для пам'яті Покійного своєю участю в с'їм Богослуженні. Невимовно щиро подяку складаємо даліше всім тим, що нам устало зложили, або письменно надіслали слова свого співчуття.

Всі Ви прийміть за се наше щире Спаси Біг!

Коломия, дня 6 вересня 1917.

Ярослава Недільська, жона, Остап, Маркіян, Богдан, Євген, сини, Наталка донька.

Оголошення.

До шиття біля глядаю жінщини на на оден місяць на село до священика — Олена Мійська в Вовкові почта Товшів (коди Львова 17 кілоом.) 2—2 з.

Хто знає де перебуває Федір Запора, котрий був підчас інвазії в Городенні професором гімн. Зголошення слати до Адм. „Укр. Слова“.

Звичайні Загальні Збори

Філії Товариства

Сільський Господар

в Долині

відбудуть ся дня 29. вересня 1917 в суботу о год. 2 по пол. в кімнатах Укр. Бесіди І. пов.

Порядок Зборів:

1. Звіт з діяльності уступаючого Виділу.
2. Вибір голови і членів виділових.
3. Внесення членів.

Тогож дня о год. 10 рано відправить ся Поминальне Богослуження за душу бл. п. Евгена Коляджина, Голови філії, помершого в Навгаїм дня 3. вересня.

Іван Антонович секретар

Іван Марцінкевич м. голови Тов.

Найкращі оповідання,

сьміховинки та сьпівомовки.

Десять книжочок за кор. 4-16

1) Оповідання і сьміховинки Олексі Стороженька	ціна 44 сот.
2) Нові часи, оповідання О. Маковоя	44
3) Кармелюк, оповідання М. Вовчка	44
4) Оповідання Федьковича: 1) Три як рідні брати, 2) Опришок	44
5) Приказки і байки Ст. Руданського	44
6) Сьпівомовки	44
7) Оповідання М. Вовчка 1) Козачка 2) Чумак 3) Свекруха	44
8) Оповідання М. Вовчка 1) Сестра 2) Сон	44
9) Перекотиполе — оповідання Квіт-ки — Оскованенка	44
10) П. Куліш: Оприся, Давне горе, Степова могила	20

Замовлення і ріврчасно гроші висилати до: Канцелярії Товариства „Просвіта“ у Львові, Ринок ч. 10.

На порто звичайне треба додати при замовленні всіх книжок 30 сот., а на поручене 65 сот.

Великий український співаник

Наша дума

Зладив Антін Галяк.

(Друге видане, справлене і побільшене).

182 пісень 200 коломиїсок

Пісні получені на шість груп:

- I. Патріотичні і політичні (21 пісень).
- II. Історичні (19 пісень).
- III. Станові: а) козацькі (17 пісень), б) чумацькі (7 пісень), в) бурлацькі (7 пісень), г) опришківські (3 пісні), д) побутові (18 пісень).
- IV. Січові, сокільські, стрілецькі (26 пісень).
- V. Любовні (64 пісень).
- VI. Коломиїски (200 пісень).

Окладнику Співаника прикрашує гарна віне-та, виготовлена арт. малярем Буманюком а пер-шу сторонт образень „Візд Б. Хмельницького до Києва“ (відбитка звісного великого кольоро-ваного образа арт. маляра М. Івасюка) та кфо-мі свого при початку і при кінці кожної групи, уміщена гарна відповідно дібрана ілюстрація.

Ціна співаника „Наша дума“ К 2-80 (оправлений в полотно К 4-50).

Сей великий Співаник можна набути також окремими частями а іменно: часть перша п. з.

Наша слава

у якій поміщені пісні патріотичні і політичні, історичні, станові, січові, сокільські і стрілецькі. Співаник

Наша Слава коштує К 1-40

част друга п. з.

„Наша пісня“

містить пісні любовні і коломиїски. Співаник „Наша пісня“ коштує К 1-40.

Хто не може набути великого співаника „Наша дума“ за К 2-80 нехай замовить собі співаник „Наша Слава“ або співаник „Наша пісня“ за К 1-40.

На звичайну пересилку поchtову треба додати 30 сот. а на поручену 65 сот. Замовлення і ріврчасно гроші треба висилати під адресу: Канцелярія Тов. „Просвіта“ Львів, Ринок 10.

При замовленні закупа записки пошлювати ся на „Українське Слово“.